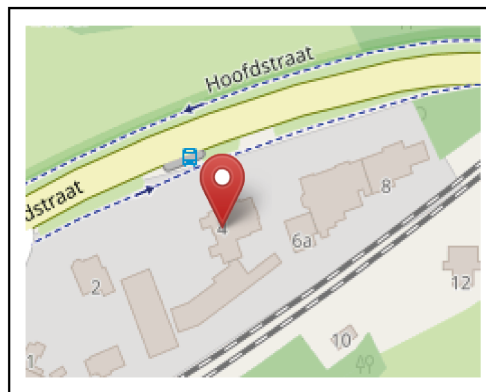

Voormalig Gemeentehuis
Hoofdstraat 4
6994 AE De Steeg

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000025
Inschrijving register 24 december 2008
Kadastrale aanduiding Rheden B 1338

Historie en ligging:

Aan de oostzijde van de Hoofdstraat, tussen straatweg en spoorlijn gesitueerd, tegenover het park van het landgoed Rhederoord gelegen voormalig en oudste gemeentehuis van de gemeente Rheden. Het gemeentehuis vormt een van drie op korte afstand van elkaar aan de Hoofdstraat gelegen en uit verschillende periodes daterende gemeentehuizen waaraan de groei en bloei van gemeente Rheden gedurende de laatste anderhalve eeuw goed is af te lezen. Naast het voormalige gemeentehuis bevindt zich een tweede uit 1908 daterend voormalig gemeentehuis. Aan de andere zijde van het nabij gelegen spoorwegviaduct bevindt het huidige en derde gemeentehuis. Het ca. 1840-1850 gebouwde gemeentehuis werd gebouwd dicht bij de plaats waar op zijn minst sedert het midden van de 17de eeuw een boerderij met herberg genaamd "De Kleine Roos", gestaan moet hebben. Het pand is gebouwd in de stijl van het Neo-Classicisme. Door de toepassing van verschillende zadeldaken kreeg het gebouw een minder streng en meer aan de landelijke omgeving aangepast karakter. Tussen ca. 1900-1913 werd het pand verbouwd en werden o.a. aan de voorzijde een colonnade met balkon en twee ovale vensters toegevoegd. Aan de zijde van de achtergevel en de rechter zijgevel bevindt zich een moderne éénlaags aanbouw met een plat dak. Oorspronkelijk waren de vensters merendeels van 8-ruits schuiframen voorzien. De ingang van het pand is gelegen in de linker zijgevel.

Plattegrond en opbouw:

Het pand is gebouwd op een rechthoekige plattegrond en opgetrokken in baksteen, gemetseld in kruisverband. Het pand bestaat uit een tweelaags middendeel onder zadeldak met de nok haaks op de weg met aan weerszijden een éénlaags deel onder een lessenaarsdak dat doorbroken wordt door een topgevel met een dwars hierop staand zadeldak. De daken zijn gedekt met gesmoorde Hollandse pannen en boven voor- en achtergevel voorzien van windveren. Boven de zijgevels zijn mastgoten aangebracht. Het pand heeft een omlopende gepleisterde plint.

Voorgevel:

De voorgevel heeft een voor het Neo-Classicisme typerende symmetrische indeling. Het hoge drie traveeën brede middendeel risaleert ten opzichte van de lagere travee aan weerszijden. Voor de risaliet bevindt zich een terras met een fraaie terrazzovloer met een ingelegde decoratie in de vorm van kleurige mozaïeksteentjes. Over de volle breedte is een colonnade aangebracht die een bovenliggend balkon draagt waarvan de balustrade verdwenen is. De colonnade bestaat uit vier Toscaanse zuilen op pedestals die het van geprofileerde lijst voorziene balkon dragen. De risaliet heeft op de begane grond in het midden een terrasdeur met een 6-ruits bovenlicht. Aan weers-zijden hiervan bevindt zich een enkelruits schuifraam met een 6-ruits bovenlicht. De terugliggende geveldelen aan weerszijden van de risaliet bezitten ieder op de begane grond eveneens dergelijk venster.

De bovenliggende driehoekige geveldelen bezitten elk een ovaal venster met een 6-ruits raam. De verdieping van de risaliet bezit in het midden een voormalige balkondeur met een 6-ruits bovenlicht met aan weerszijden venster voorzien van een stolpraam met een 6-ruits bovenlicht. In de geveltop bevindt zich een rondbogig zoldervenster dat voorzien is van een 12-ruits stolpraam met een 2-ruits half rond bovenlicht.

Linker zijgevel:

De linker zijgevel heeft een asymmetrische indeling en is drie traveeën breed. De middentravee risaleert licht en wordt door een Vlaamse gevel afgesloten. De risaliet heeft middels een stoep te bereiken dubbele paneeldeuren met een 8-ruits bovenlicht. Hierboven bevindt zich een rondboogvenster dat voorzien is van een stolpraam. De linkertravee is blind uitgevoerd, de rechtertravee bezit een enkelruits schuifraam met een 6-ruits schuifraam. In de smalle gevelstrook tussen het bovenliggende lessenaarsdak en de aanzet van het zadeldak bevindt zich in het midden een half rond venster dat voorzien is van een 3-ruits raam.

Achtergevel:

Deze gevel heeft in hoofdzaak een indeling die identiek aan die van de voorgevel. De linkerhelft van de begane grond gaat tegenwoordig schuil achter een moderne aanbouw. Rechts hiervan bevindt zich een muuropening waarin zich een tuindeur bevindt met een 8-ruits bovenlicht. Het terugliggende rechter geveldeel heeft een venster dat voorzien is van een enkelruits schuifraam met een 6-ruits bovenlicht. de verdieping heeft drie vensters waarvan het linker venster voorzien van een glas-in-lood raam en de twee overige vensters voorzien zijn van vernieuwde onderramen en 6-ruits bovenlichten. In de geveltop bevindt zich een rondbogig zoldervenster dat voorzien is van een 12-ruits stolpraam met een tweeruits half rond bovenlicht. De terugliggende driehoekige geveldelen aan weerszijden van de middenrisaliet bezitten elk een ovaal venster met een 6-ruits raam.

Rechter zijgevel:

Deze begane grond van de rechter zijgevel gaat grotendeels schuil achter een moderne aanbouw. In het topgeveltje van de middenrisaliet bevindt zich een rondboogvenster als in de linker zijgevel.

Interieur:

Het pand bevat nog diverse oorspronkelijke interieuronderdelen. In het interieur bevinden zich ondermeer een met wit marmer belegde gang en een houten trap met een rijk gesneden eindbaluster. In het trappenhuis bevindt zich in de achtergevel een bijzonder fraai glas-in-lood raam uit ca. 1905-1915 in de stijl van de Nieuwe Kunst (de Nederlandse variant van de Art Nouveau)

Reden van plaatsing:

Het pand bezit stedenbouwkundige waarde:

- als markant onderdeel van de voornamelijk uit de late 19de en vroege 20ste eeuw daterende bebouwing van de Hoofdstraat;
- het pand maakt deel uit van de historische gegroeide dorpskern en is bepalend voor het zichtbaar houden van de oorspronkelijke situatie. Het pand was oorspronkelijk buiten het dorp gelegen en vormt hier de kern van een nieuwe bebouwings concentratie waartoe oorspronkelijk ook het nu verdwenen station van De Steeg behoorde;

Het pand bezit architectuurhistorische waarde:

- vanwege de bijzondere esthetische kwaliteiten van het ontwerp die ondermeer tot uitdrukking komen in de fraaie detaillering en het karakteristieke materiaalgebruik.

- als goed voorbeeld van een gemeentehuis uit het midden van de negentiende eeuw, uitgevoerd in een meer landelijke omgeving toegepaste Neo-Classicisme;
- vanwege diverse bewaard gebleven interieurelementen.

Het pand bezit cultuurhistorische waarde:

- als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het overheidsbestuur, zoals die hier qua verschijningsvorm gestalte heeft gekregen in een prominent gesitueerd gebouw met een zekere representativiteit. Het voormalige gemeentehuis vormt een van drie aan de Hoofdstraat gelegen in omvang toenemende gemeentehuizen waaraan de groei en de bloei van de gemeente Rheden gedurende de laatste anderhalve eeuw goed is af te lezen.

Voldoet aan de basisnormen a en b alsmede aan de meerwaarden 1b, 1d, 2a, 2c, 3a en 3d. Op grond van bovenstaande voldoet het pand aan artikel 1, sub a, b en c van de gemeentelijke monumentenverordening.

Voorgevel voormalig Gemeentehuis – 2016

Foto: Tonny Hoevers / fotoclub Veluwezoom

© CC BY-NC-ND